

הַלְבוֹת עֲבוּדָה זָרָה פֶּרֶק ב

א. עִיקַר הַצּוּוֹי בַּעֲבוּדָה זָרָה, שֶׁלֹּא לַעֲבֹד אֶחָד מִכָּל הַבְּרוּאִים לֹא מִלֵּאָף, וְלֹא גִלְגַּל, וְלֹא כּוֹכֵב, וְלֹא אֶחָד מֵאַרְבַּע הַיְסוּדוֹת, וְלֹא אֶחָד מִכָּל הַנִּבְרָאִים מֵהֶם. וְאֵף עַל פִּי שֶׁהַעֲבוֹד יוֹדֵעַ שֶׁהוּא הָאֱלֹהִים, וְהוּא עוֹבֵד הַנִּבְרָא הַזֶּה עַל דֶּרֶךְ שֶׁעֲבַד אָנוּשׁ וְאָנָשִׁי דוֹרוֹ תַּחֲלָה הָרִי זֶה עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה.

ב. וְעַנִּין זֶה, הוּא שֶׁהִזְהִירָה עָלָיו תּוֹרָה וְאַמְרָה "וּפֶן-תִּשָּׂא עֵינֶיךָ הַשָּׁמַיְמָה, וְרֵאִיתָ אֶת-הַשָּׁמַשׁ וְאֶת-הַיָּרֵחַ וְאֶת-הַכּוֹכָבִים . . . אֲשֶׁר חָלַק ה' אֱלֹהֶיךָ, אִתָּם, לְכָל הָעַמִּים" (דְּבָרִים ד, יט) : כְּלוּמָר שֶׁמָּא תִּשּׁוּט בְּעֵין לִבְךָ וְתִרְאֶה שֶׁאֵלֹו הֵם הַמִּנְהִיגִים אֶת הָעוֹלָם, וְהֵם שֶׁחָלַק ה' אוֹתָם לְכָל הָעַמִּים לְהִיּוֹתָם חַיִּים וְהוּיִם וְנַפְסָדִים כְּמִנְהִיגוֹ שֶׁלְעוֹלָם; וְתֹאמַר שֶׁרְאוּי לְהַשְׁתַּחֲוֹת לָהֶן, וּלְעַבְדָּן. וּבַעֲנִין זֶה צִוָּה וְאָמַר "הַשְׁמָרוּ לָכֶם, פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם" (דְּבָרִים יא, יז) כְּלוּמָר שֶׁלֹּא תִטְעוּ בַּהֲרֵהוּרֵי הַלֵּב לַעֲבֹד אֱלֹו, לְהִיּוֹתָם סָרְסוּר בִּינִיכֶם וּבֵין הַבּוֹרָא.

ג. סִפְרִים רַבִּים חִבְרוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה בַּעֲבוּדָתָהּ, הֵיאָף עִיקַר עֲבוּדָתָהּ וּמָה מְשַׁפְּטָה וּמַעֲשִׂיָּה. צִוּנו הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁלֹּא לְקָרוֹת בְּאוֹתָן הַסִּפְרִים כָּלֵל, וְלֹא נִהַרְהֵר בָּהֶן, וְלֹא בְּדַבָּר מִדְּבָרֶיהָ. וְאַפְלוּ לְהַסְתַּכֵּל בְּדַמוֹת הַצּוּרָה אֲסוּר, שֶׁנֶּאֱמַר "אֶל-תִּפְנֹו, אֶל-הָאֱלִילִים" (ויקרא יט, ד). וּבַעֲנִין זֶה נֶאֱמַר "וּפֶן-תִּדְרֹשׁ לְאֱלֹהֵיהֶם לֵאמֹר, אֵיכָה יַעֲבֹדוּ" (דְּבָרִים יב, ג) שֶׁלֹּא תִשְׁאֵל עַל דֶּרֶךְ עֲבוּדָתָהּ הֵיאָף הִיא, וְאֵף עַל פִּי שֶׁאֵין אֶתָּה עוֹבֵד : שֶׁדַּבָּר זֶה גּוֹרֵם לָךְ לְהַפְנוֹת אַחֲרֶיהָ וּלְעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁהֵן עוֹשִׂין, שֶׁנֶּאֱמַר "וְאַעֲשֶׂה-כֵּן, גַּם-אֲנִי" (שם). וְכָל הַלְאוּיִן הִלְלוּ בַּעֲנִין אֶחָד הֵן, וְהוּא שֶׁלֹּא יִפְנֶה אַחֵר עֲבוּדָה זָרָה; וְכָל הַנִּפְנָה אַחֲרֶיהָ בְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה, הָרִי זֶה לוֹקָה.

ד. וְלֹא עֲבוּדָה זָרָה בְּלִבָּד הוּא שֶׁאֲסוּר לְהַפְנוֹת אַחֲרֶיהָ בְּמַחֲשָׁבָה, אֲלֹא כָּל מַחֲשָׁבָה שֶׁגּוֹרֶמֶת לוֹ לְאָדָם לַעֲקֹר עִיקַר מַעֲיָקְרֵי הַתּוֹרָה מִזְהָרִין אָנוּ שֶׁלֹּא לְהַעֲלוֹתָהּ עַל לִבָּנוּ, וְלֹא נְסִיחַ דַּעֲתָנוּ לִכְפֹּר וְנִחַשֵׁב וְנִמְשֹׁךְ אַחֵר הַרְהוּרֵי הַלֵּב : מִפְּנֵי שֶׁדַּעַתוֹ שֶׁלְאָדָם קִצְרָה, וְלֹא כָּל הַדַּעוֹת יְכוּלוֹת לְהַשִּׁיג הָאֱמֶת עַל בְּרִיו; וְאִם יִמְשֹׁךְ כָּל אָדָם אַחֵר מַחֲשָׁבוֹת לְבוֹ, נִמְצָא מַחֲרִיב אֶת הָעוֹלָם לְפִי קִצְרַ דַּעַתוֹ.

ה. פִּיצֵד : פְּעָמִים יְתוּר אַחֵר עֲבוּדָה זָרָה; וּפְעָמִים יַחֲשֵׁב בִּיחּוּד הַבּוֹרָא, שֶׁמָּא הוּא שֶׁמָּא אֵינוּ, מָה לְמַעֲלָה מָה לְמַטָּה, מָה לְפָנִים מָה לְאַחֹר; וּפְעָמִים בְּנִבּוּאָה, שֶׁמָּא הִיא אֱמֶת שֶׁמָּא אֵינָהּ; וּפְעָמִים בַּתּוֹרָה, שֶׁמָּא הִיא מִן הַשָּׁמַיִם שֶׁמָּא אֵינָהּ. וְאֵינוּ יוֹדֵעַ הַמִּדּוֹת שִׁידוּן בָּהֶן עַד שִׁידַע הָאֱמֶת עַל בְּרִיו, וְנִמְצָא יוֹצֵא לִידֵי מִינּוֹת.

ו. וְעַל עַנִּין זֶה הִזְהִירָה תּוֹרָה, וְנֶאֱמַר בָּהּ "וְלֹא-תִתְּנוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם, וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם, אֲשֶׁר-אִתָּם זִנִּים, אַחֲרֵיהֶם" (במדבר טו, לט) כְּלוּמָר לֹא יִמְשֹׁךְ כָּל אֶחָד מִכֶּם אַחֵר דַּעַתוֹ הַקִּצְרָה, וַיִּדְמָה שֶׁמַּחֲשָׁבָתוֹ מַשְׁגֵּת הָאֱמֶת. כֵּן אָמְרוּ חֲכָמִים, "אַחֲרֵי לְבַבְכֶם", זוֹ מִינּוֹת; "וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם", זוֹ זִנוּת. וְלֹא זֶה, אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא גּוֹרֵם לְאָדָם לְטָרְדוֹ מִן הָעוֹלָם הַבָּא, אֵין בּוֹ מַלְקוֹת.

ז. מִצּוֹת עֲבוּדָה זָרָה, כְּנֶגֶד כָּל הַמִּצְוֹת כָּלָן הִיא : שֶׁנֶּאֱמַר "וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ, אֶת כָּל-הַמִּצְוֹת . . ." (במדבר טו, כב) וּמִפִּי

הַשְׁמוּעָה לְמָדוֹ, שֶׁבַעבֹדָה זָרָה הִכְתוּב מִדְּבַר. הָא לְמַדָּת, שְׁכָל
הַמּוֹדָה בַּעֲבֹדָה זָרָה כָּפַר בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה, וּבְכָל הַנְּבִיאִים,
וּבְכָל מֶה שֶׁנִּצְטָווּ הַנְּבִיאִים, מֵאָדָם עַד סוֹף הָעוֹלָם: שֶׁנֶּאֱמַר
”מִן-הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה ה', וְהִלָּאָה לְדִרְתִּיכֶם” (במדבר טו, כג). וְכָל
הַכּוֹפֵר בַּעֲבֹדָה זָרָה, מוֹדָה בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה; וְהִיא עֵיקַר כָּל
הַמִּצְוֹת, בְּלֵן.

ח. יִשְׂרָאֵל שֶׁעֲבַד עֲבֹדָה זָרָה הָרִי הוּא כָּגוּי לְכָל דְּבַר, וְאִינוּ
כִּי־יִשְׂרָאֵל שֶׁעֲבַר עַל עֲבָרָה שִׁישׁ בָּהּ סִקְלָה; וּמִשְׁמַד לַעֲבֹדָה
זָרָה, הָרִי הוּא מִשְׁמַד לְכָל הַתּוֹרָה כְּלָה.

ט. וְכֵן הַמִּינִים מִיִּשְׂרָאֵל, אֵינָן כִּי־יִשְׂרָאֵל לְדָבַר מִן הַדְּבָרִים.
וְאִין מִקְבָּלִין אוֹתָן בְּתִשׁוּבָה, לַעֲוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר ”כָּל-בְּאִיָּה, לֹא
יִשׁוּבוּן; וְלֹא-יִשְׁיגּוּ, אַרְחוֹת חַיִּים” (משלי ב, יט). וְהַמִּינִים, הֵם
הַתָּרִים אַחֵר מַחֲשָׁבוֹת לָכֶם בְּסִכְלוֹת, בְּדְבָרִים שֶׁאִמְרָנוּ, עַד
שֶׁנִּמְצְאוּ עוֹבְרִים עַל גּוֹפֵי תּוֹרָה לְהַכְעִיס, בְּשֹׂאט בְּנֶפֶשׁ בִּיד
רָמָה; וְאוֹמְרִין, שֶׁאִין בְּזָה עוֹוֹן. וְאִסּוּר לְסַפֵּר עֲמָהֵן וּלְהַשִּׁיב
עֲלֵיהֶן תִּשׁוּבָה כְּלָל, שֶׁנֶּאֱמַר ”אֶל-תִּקְרַב, אֶל-פֶּתַח בֵּיתָהּ” (משלי
ה, ח). וּמַחֲשָׁבֶת מִין, לַעֲבֹדָה זָרָה.

י. כָּל הַמּוֹדָה בַּעֲבֹדָה זָרָה, שֶׁהִיא אֱמֶת אֵף עַל פִּי שְׁלֹא עֲבָדָה,
הָרִי זֶה מִחֲרָף וּמִגְדָּף אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא; וְאֶחָד הָעוֹבֵד
עֲבֹדָה זָרָה, וְאֶחָד הַמִּגְדָּף אֶת הַשֵּׁם שֶׁנֶּאֱמַר ”וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר-
תַּעֲשֶׂה בִּיד רָמָה, מִן-הָאֲזָרַח וּמִן-הַגֵּר אֶת-ה', הוּא מִגְדָּף”
(במדבר טו, ל). לְפִיכָף תּוֹלִין עוֹבֵד עֲבֹדָה זָרָה, כְּמוֹ שֶׁתּוֹלִין אֶת
הַמִּגְדָּף; וּשְׁנֵיהֶם, נִסְקָלִין.

יא. וּמִפְּנֵי זֶה כָּל־לִתִּי דִין הַמִּגְדָּף בְּהִלְכּוֹת עֲבֹדָה זָרָה, שֶׁשְׁנֵיהֶם
כּוֹפְרִים בְּעֵיקַר הֵן; וְאֵלּוּ הֵן דִּינֵי הַמִּגְדָּף:

יב. אִין הַמִּגְדָּף חַיֵּב סִקְלָה, עַד שִׁיפְרֹשׁ אֶת הַשֵּׁם הַמִּיחָד
שֶׁלְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁהוּא אֵלֶּף דָּלֶת נוּן יוֹד, וַיִּכְרַךְ אוֹתוֹ בְּשֵׁם
מִן הַשְּׁמוֹת שֶׁאֵינָן נִמְחָקִין שֶׁנֶּאֱמַר ”וַיִּקְבַּשׁ שֵׁם-ה' מוֹת יוֹמָת”
(ויקרא כד, טז), עַל הַשֵּׁם הַמִּיחָד חַיֵּב סִקְלָה; וְעַל שֶׁאֵר הַכְּנוּיִן,
בְּאִזְהָרָה. וַיֵּשׁ מִי שֶׁמִּפְרֹשׁ שֶׁאֵינוּ חַיֵּב אֵלָּא עַל שֵׁם יוֹד הָא וְאוּ
הָא; וְאִנִּי אוֹמֵר שֶׁעַל שְׁנֵיהֶם, הוּא נִסְקָל.

יג. אִזְהָרָה שֶׁלְמִגְדָּף מִנִּין, שֶׁנֶּאֱמַר ”אֱלֹהִים, לֹא תִקְלָל” (שמות
כב, כז). בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, דָּנִין אֶת הָעֲדִים בְּכְנוּי יִכָּה יוֹסִי אֶת יוֹסִי.
נִגְמַר הַדִּין, מוֹצִיאִין אֶת כָּל הָאָדָם לַחוּץ; וְשׂוֹאֲלִין אֶת הַגְּדוֹל
שֶׁבַעֲדִים וְאוֹמְרִין לוֹ אָמַר מֶה שֶׁשִּׁמְעָתָ בִּפְרוּשׁ, וְהוּא אוֹמֵר,
וְהַדִּינִין עוֹמְדִין עַל רִגְלֵיהֶן, וְקוֹרְעִין וְלֹא מֵאֲחִין. וְהָעֵד הַשְּׁנִי
אוֹמֵר, אֵף אֲנִי כְּמוֹתוֹ שִׁמְעָתִי. וְאִם הָיוּ עֲדִים רַבִּים, צָרִיךְ כָּל
אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶן לֹמַר, כְּזֶה שִׁמְעָתִי.

יד. מִגְדָּף שֶׁחָזַר בּוֹ בְּתוֹךְ כְּדֵי דְבוּר, אֵינוּ כְּלוּם, אֵלָּא כִּי־יִן שֶׁגִּדָּף
בְּעֲדִים, נִסְקָל. מִי שֶׁגִּדָּף אֶת הַשֵּׁם בְּשֵׁם עֲבֹדָה זָרָה, קִנְאִין
פּוֹגְעִין בּוֹ וְהוֹרְגִין אוֹתוֹ. וְאִם לֹא הִרְגוּהוּ קִנְאִין, וְכֹא לְבֵית דִּין
אֵינוּ נִסְקָל: עַד שִׁיכְרַךְ בְּשֵׁם מִן הַשְּׁמוֹת הַמִּיחָדִין.

טו. כָּל הַשּׁוֹמֵעַ בְּרִכַּת הַשֵּׁם, חַיֵּב לְקַרֵּעַ; וְאִפְלוּ עַל בְּרִכַּת הַכְּנוּי,
חַיֵּב לְקַרֵּעַ: וְהוּא, שִׁישְׁמַעְנָה מִיִּשְׂרָאֵל. וְאֶחָד הַשּׁוֹמֵעַ, אוּ
הַשּׁוֹמֵעַ מִן הַשּׁוֹמֵעַ. אֲבָל הַשּׁוֹמֵעַ מִן הַגּוֹי, אֵינוּ חַיֵּב לְקַרֵּעַ;
וְלֹא קָרְעוּ אֱלִיקִים וְשִׁבְנָא, אֵלָּא מִפְּנֵי שֶׁרִבְשָׁקָה מִשְׁמַד הָיָה.

טו. כָּל הָעֵדִים וְהַדִּינִין, סוֹמְכִין יְדִיָּהֶן אֶחָד אֶחָד עַל רֹאשׁ
הַמַּגִּדָּה, וְאוֹמְרִין לוֹ, דְּמָךְ בְּרֹאשְׁךָ שְׂאֵתָה גְרַמְתָּ לָּךְ. וְאֵין בְּכָל
הָרוּגֵי בֵּית דִּין, מִי שְׁסוֹמְכִין עָלָיו, אֵלָא מַגִּידָה בְּלִבָּהּ, שְׁנֵאמַר
”וְסִמְכוּ כָּל-הַשְּׂמָעִים” (ויקרא כד, יד).